

ผลการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ตามวิธีสอนแบบอริยสัจสี่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

The Effects of Learning Provision for Religion, Morality and Ethics Subjects Taught by the Four Noble Truth Method for Mattayom Suksa III Students

นางสาวอัญไอรินทร์ ราชวงศ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.นพพร ณะชัยพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ ดร.สุดาพร ปัญญาพฤกษ์

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตำบลบ้านคู้ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา หาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของ แผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบอริยสัจสี่ เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนสาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้วิธีสอนแบบอริยสัจสี่ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนสาระการเรียนรู้ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้วิธีสอนแบบอริยสัจสี่ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านดงน้ำเต้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้วิธีสอนแบบอริยสัจสี่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนเรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาตามวิธีสอนแบบอริยสัจสี่

ผลการวิจัยพบว่า

1. แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบอริยสัจสี่มีประสิทธิภาพ 85.45/88.64แสดงว่ามีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 0.6148 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 61.48
2. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามวิธีการสอนแบบอริยสัจสี่ เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 21.20 คิดเป็นร้อยละ 53.00 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 32.80คิดเป็นร้อยละ 82.00 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมตามวิธีการสอนแบบอริยสัจสี่ เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมาก

Abstract

The purposed of this research were to develop the efficiency and effectiveness of the learning plan for religion, morality and ethics subjects titled “the Dhamma of Buddhism” for Mattayom Suksa 3 with teach-

ing by the four noble truth method, to study on learning achievements of Mattayom Suksa 3 students toward learning provisions for religion, morality and ethics subjects titled “the Dhamma of Buddhism” with teaching by the four noble truth method and to study the satisfaction of Mattayom Suksa 3 students toward learning provisions for religion, morality and ethics subjects titled “the Dhamma of Buddhism” with teaching by the four noble truth method of 30 Mattayom Suksa 3 students in Bandongnamdua school, Phetchabun Primary Education Service Area Office 2, semester 2, 2013. The research instruments were: the learning plan of religion, morality and ethics subjects titled “the Dhamma of Buddhism” with teaching by the four noble truth method. The learning achievement test and the satisfaction questionnaire of students toward learning provision for religion, morality and ethics subjects titled “the Dhamma of Buddhism” with teaching by the four noble truth method.

The results were :

1. The learning plan of religion, morality and ethics subjects titled “the Dhamma of Buddhism” for Mattayom Suksa 3 with teaching by the four noble truth method found that the effectiveness was 85.45 /88.64 having the efficiency of the standard criteria at 80/80. The effective index of the learning plan was 0.6148 and this indicated that the students have a knowledge increased of 61.48 percent.
2. The scores of learning achievements on the four noble truths teaching method titled “the Dhamma of Buddhism” in religion, morality and ethics subjects for Mattayom Suksa 3 have found that the average score of the pre-test was 21.20 with 53.00 percent and the average score of the post-test was 32.80 with 82.00 percent meaning that the average scores of the post-test were higher than the pre-test.
3. The satisfaction of students towards learning in religion, morality and ethics subjects with teaching by the four noble truth method titled “the Dhamma of Buddhism” for Mattayom Suksa 3 was at a high level.

บทนำ

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย เป็นแหล่งกำเนิดทางวัฒนธรรมประเพณี ในการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดการศึกษาที่สมบูรณ์ สถาบันการศึกษากำหนดให้เยาวชนของชาติได้รับการปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรมโดยกำหนดให้เรียนวิชาพุทธศาสนาในทุกระดับชั้น เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์มีปัญญามีคุณภาพชีวิตที่ดี ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขเป็นพื้นฐานของความเป็นไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540 : 41) ได้มุ่งเน้นการปฏิรูปการเรียนการสอนที่พัฒนาการกระบวนการคิดซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญที่ต้องเร่งปรับปรุงและพัฒนาอย่างจริงจัง การสอนเรื่องกระบวนการคิดยังเป็นเรื่องที่คลุมเครือไม่ได้มีลักษณะที่เป็นเนื้อหาที่ครูสามารถเห็นได้ง่าย การสอนคิดจะประสบผลสำเร็จครูจึงเป็นกลไกที่สำคัญที่จะเปลี่ยนบทบาทของตนเองจากผู้สอนเป็นผู้แนะนำ ซึ่งสอดคล้องกับประเวศ วะสี (2541 : 10-11) ที่กล่าวว่ากระบวนการเรียนการสอน ในโรงเรียนส่วนใหญ่มักเป็นการเรียนรู้ที่เครียดและน่าเบื่อ ทำให้สุขภาพจิตของ

นักเรียนเสีย เน้นการท่องจำไม่มีทักษะในการดำเนินชีวิต

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กรมวิชาการ, 2545ก : 3) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้แบ่งเป็น 5 สาระโดยสาระที่ 1 มาตรฐาน ส 1.1 ได้กำหนดให้ผู้เรียนเข้าใจประวัติ ความสำคัญ หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและสามารถนำหลักธรรมของศาสนามาเป็นหลักปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน ดังนั้นจะเห็นได้ว่า พระพุทธศาสนาจึงเป็นเนื้อหาย่อย ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2546 : คำชี้แจง) ระบุว่าการสอนวิชาพระพุทธศาสนาให้ได้ผลสมบูรณ์นั้น ควรกำหนดจุดมุ่งหมายหลักคือ ต้องให้นักเรียนรับรู้ เข้าใจ ครุทธาและเห็นคุณค่าของพระพุทธศาสนาและพระรัตนตรัย ปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างถูกต้องเหมาะสมแสดงให้เห็นว่าวิชาพระพุทธศาสนา จะช่วยให้คนมีการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขได้

การจัดสาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตาม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้จัดให้มีเนื้อหาสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาหลายเรื่อง เช่น เรื่องประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พุทธศาสนสุภาษิต การบริหารจัดการและเจริญปัญญา เป็นต้นและเนื้อเรื่องที่สำคัญและขาดเสียไม่ได้ คือ เนื้อเรื่องพระพุทธศาสนา เนื่องจากว่าเป็นหลักการสำคัญที่จะทำให้นักเรียนเข้าใจหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน หลักธรรม อริยสัจ 4 เป็นหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ ซึ่งเป็นแนวทางที่จะช่วยให้คนหลุดพ้นจากความทุกข์ได้ เนื่องจากสภาวะการบังปัจจุบันจากการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย ถ้าบุคคลมีการเรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พุทธศาสนสุภาษิต การบริหารจัดการและเจริญปัญญาและสามารถนำมาใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมย่อมทำให้นักเรียนผ่านพ้นปัญหาหรือความทุกข์ที่เกิดขึ้นได้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องดังกล่าวมีประเด็นที่มีปัญหาในการจัดการเรียนรู้ คือ นักเรียน

ยังขาดความสนใจใฝ่หาความรู้และยังไม่เข้าใจ ประกอบกับเวลาการเรียนของนักเรียนมีจำกัด วิธีการสอนที่เน้นการบรรยายให้นักเรียนท่องจำเพื่อให้สอบผ่านเท่านั้นหรือการเรียนรู้ที่ยึดตามแบบเรียนเป็นหลัก ขาดการฝึกปฏิบัติเพื่อพัฒนาทางด้านจิตใจ ซึ่งในหลักสูตรพระพุทธศาสนาบรรจุเนื้อหาภาคทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติ

จากการศึกษา ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบปัญหาหลายด้านโดยเฉพาะเนื้อหาบางอย่างค่อนข้างยาก ครูสอนให้นักเรียนท่องจำในหนังสือทำให้นักเรียนเบื่อและไม่สนใจเรียนวิชาพระพุทธศาสนาซึ่งขาดสื่อการสอนที่ทันสมัย จากการศึกษางานวิจัยของพระมหาสุธน วงษ์แดง (2540 : 5-8) เกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาพระพุทธศาสนา พบว่า ครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยรวมและหลายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับการปฏิบัติการเรียนการสอนจากมากไปหาน้อย คือด้านการเขียนแผนการสอน ด้านการวัดประเมินผลด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านสื่อการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งท่องจำมากกว่าการวิเคราะห์และปฏิบัติขาดสิ่งเร้าหรือสิ่งจูงใจในการเรียน ไม่มีสื่อประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนหาสื่อที่นำมาประกอบการเรียนที่สอดคล้องกับเนื้อหาได้ยาก ส่วนมากมีแต่แบบเรียนที่ขาดภาพประกอบทำให้นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

นอกจากนี้ในรายงานการประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านดงน้ำเต้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ผลการประเมินด้านครูผู้สอนผู้ประเมินได้มีข้อเสนอแนะจุดที่ควรพัฒนา ได้แก่ ครูควรจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลุกเร้า จูงใจ เสริมแรง ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากรู้ อยากเรียนและสนองความต้องการได้เต็มตามศักยภาพ ควรจัดกิจกรรมให้หลากหลาย เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้มากขึ้น โดยควรฝึกให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างเป็นรูปธรรม มีผลงานชัดเจน ควรฝึกให้ผู้เรียนได้ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ส่วนด้านผู้เรียนมีจุดที่ควรพัฒนาได้แก่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2548 : 138-139) และจากการวัดและประเมินคุณภาพการศึกษา กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนบ้านดงน้ำเต้า (2552 : 19) พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย ร้อยละ 70.43 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนตั้งไว้ คือร้อยละ 75 ทั้งนี้ จากการสอบถามนักเรียนพบว่า นักเรียนไม่ชอบเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพราะกระบวนการเรียนการสอนไม่เร้า ความสนใจ รู้สึกเบื่อหน่าย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซ้ำซาก ไม่มีการปรับเปลี่ยนวิธีการใหม่ๆหรือใช้สื่อประกอบที่สร้างความสนใจ

ผู้วิจัยตระหนักถึงปัญหาของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรมต่ำกว่าเกณฑ์ จึงได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ ตลอดจนศึกษาวิธีการนำสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน พบว่าการที่จะนำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพครูจะต้องสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นแนวทางดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ แผนการจัดการเรียนรู้ จะต้องเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยอยู่เสมอ แผนการจัดการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนจะต้องใช้เป็นเครื่องมือหรือแนวทางในการจัดประสบการณ์ หลังจากหลักสูตรได้กำหนดมาตรฐานและสาระการเรียนรู้ไว้ มาออกแบบวางแผนการจัดการเรียนรู้และดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร (กรมวิชาการ, 2545 ข : 7) โดยผู้วิจัยได้ศึกษา พบว่าวิธีการสอนตามขั้นทั้ง 4 ของอริยสัจ ซึ่งถือว่าเป็นวิธีแห่งแม่บท

นี้ แท้ที่จริงก็เป็นวิธีการแก้ปัญหาตัวเอง เป็นขั้นตอนของการดำเนินการของพระพุทธองค์ในการแก้ปัญหาอันยิ่งใหญ่ของชีวิต กล่าวคือ การดับทุกข์ เป็นขั้นตอนของการคิดอย่างมีระบบพูดอีกทีหนึ่งก็คือเป็นกระบวนการของการใช้ความคิดหรือการใช้ปัญญานั้นเอง ดังนั้นบางครั้งก็เรียกวิธีนี้ว่า “วิธีการแห่งปัญญา” อีกด้วย (พจน ะเพียรชัย, 2547 : 90) การสอนที่ช่วยเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ควรเป็นการให้นักเรียนได้มีบทบาทโดยช่วยกันคิดวิเคราะห์ ถัดคิด ถัดทำ ถัดตัดสินใจหรือให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันทำงาน กระบวนการในการสอนดังกล่าว จะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง มีทักษะในการคิดวิจารณ์ญาณ รู้จักคิด ทำเป็น แก้ปัญหาได้ และยอมรับในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นการสร้างบุคลิกภาพของผู้เรียนให้มีหลักการ ยึดมั่นในศักดิ์ศรี และเกียรติภูมิของตนเอง (โกวิท ประวาลพุกษ์, 2535 : 26-27) การสอนที่ควรนำมาใช้เพื่อช่วยพัฒนาการสอนหลักธรรมหรือจริยธรรม ให้ตอบสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตรใหม่ได้เป็นอย่างดี ได้แก่ การสอนแบบอริยสังขี (สาโรช บัวศรี, 2504 : 53) ได้กล่าวว่า การสอนที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและมีแนวทางในการดำเนินชีวิตในวิถีทางที่แต่ละคนพอใจ และยังเป็นการปลูกฝังด้านคุณธรรมและจริยธรรม ได้แก่ การสอนแบบอริยสังขี เป็นกระบวนการของการใช้ความคิดหรือใช้ปัญญาให้รู้วิเคราะห์ รู้จักตนเอง รู้จักผู้อื่น สังคม และสิ่งแวดล้อมเป็นวิธีการที่จะทำให้ความคิดกับการกระทำสัมพันธ์กัน (สุพล วังสินธ์, 2534 : 80) เช่นเดียวกับ พระเทพเทวี (ประยุทธ์ ปยุตโต, 2531 : 4-6) ที่กล่าวว่า วิธีแห่งอริยสังขีเป็นการส่งเสริมความคิดและทดลองปฏิบัติจนประจักษ์ด้วยตนเอง เป็นวิธีพัฒนาตนและเป็นขั้นแรกของกระบวนการพัฒนาปัญญาเพราะการคิดเป็น นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง การคิดจะเป็นตัวชี้แนะและควบคุมการปฏิบัติได้อย่างดี จนสามารถใช้ปัญญาแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม วิธีการสอนเด็กให้เรียนรู้และเข้าใจระบบหรือกระบวนการของการคิดวิเคราะห์ตนเองด้วยวิธีแห่งปัญญาโดยจัดกิจกรรมเร้าความสนใจ ให้เด็กพิจารณาสถานการณ์อย่างมีเหตุผล ให้รู้จักพิจารณาถึงผลที่ได้รับจากการตัดสินใจแต่ละอย่าง แต่ละครั้ง และให้รู้จักเลือกกระทำหรือตัดสินใจเลือก รู้วิธีสำรวจ วิธีดำเนินชีวิตทุกแง่มุม เพื่อค้นคว้าตนได้ดำเนินชีวิตเป็นไปตามที่คิด คาดหวังหรือไม่ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของกรมสามัญศึกษาที่มุ่งเน้นให้จัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการ และมุ่งหวังให้กระบวนการเป็นตัวตะกอนของความรู้ที่ผู้เรียนจะติดตัวไปใช้ในชีวิตประจำวันและ

ในอนาคต

จากเหตุผลและปัจจัยดังกล่าว ผู้ศึกษาวิจัยจึงได้ทำการศึกษาพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบวิธีสอนแบบอริยสังขี เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ทำให้นักเรียนได้แผนการสอนที่ใช้ในการสอนที่มีประสิทธิภาพในการเรียนเพิ่มขึ้น และส่งผลให้นักเรียนเข้าใจ ไม่เบื่อหน่ายและเกิดความรู้พร้อมคุณธรรม จริยธรรมในการดำเนินชีวิต อีกทั้งเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีความสนใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามากขึ้น ตลอดจนเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบของการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสามารถพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งนักเรียนมีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุข ตามศักยภาพของตนอันจะนำไปสู่แนวทางในการแก้ปัญหาคำถามเรียนรู้สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนา หาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบอริยสังขี
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนสาระการเรียนรู้ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้วิธีสอนแบบอริยสังขี
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนสาระการเรียนรู้ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้วิธีสอนแบบอริยสังขี

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบอริยสังขี ที่มีประสิทธิภาพ เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนให้บรรลุตามที่คาดหวังไว้

2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนและผู้ที่มีสนใจในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบอริยสัจสี่ในเรื่องอื่นๆ ระดับชั้นอื่นๆ

3. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนการเรียนรู้ตามวิธีสอนแบบอริยสัจสี่สำหรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านดงน้ำเต้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 30 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำวิธีสอนแบบอริยสัจสี่ ซึ่งประกอบด้วย ขั้นทุกข์ ขั้นสมุทัย ขั้นนิโรธ และขั้นมรรคในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 3 หน่วย ดังนี้

- 1. ธรรมทางพระพุทธศาสนา
- 2. พุทธศาสนสุภาษิต
- 3. การบริหารจัดการและเจริญปัญญา

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม ตามวิธีสอนแบบอริยสัจสี่
ตัวแปรตาม ได้แก่

- 1. ประสิทธิภาพและดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม ตามวิธีสอนแบบอริยสัจสี่
- 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามวิธีสอนแบบอริยสัจสี่
- 3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนสาระการเรียนรู้ ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตามวิธีสอนแบบอริยสัจสี่

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

- 1. แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรมตามวิธีสอนแบบอริยสัจสี่ ชั้นมัธยมศึกษาปี

ที่ 3 จำนวน 17 แผน

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม ตามวิธีสอนแบบอริยสัจสี่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือกจำนวน 40 ข้อ

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อวิธีสอนแบบอริยสัจสี่ ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อขอความร่วมมือในการทดลองเครื่องมือการวิจัยไปยังโรงเรียนบ้านน้ำพุ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 และการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัยไปยังโรงเรียนบ้านดงน้ำเต้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

2. ขอความร่วมมือในการทดลองเครื่องมือวิจัยจากผู้บริหารโรงเรียนบ้านน้ำพุ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 และการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยจากผู้บริหารโรงเรียนบ้านดงน้ำเต้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยด้วยตนเอง โรงเรียนบ้านดงน้ำเต้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

การจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ ดังนี้

1. การประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านในด้าน ความครอบคลุมเนื้อหา ความเหมาะสมของกิจกรรมและเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ นำน้ำหนักคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (μ) และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แล้วนำผลที่ได้มาแปลความหมายตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนระหว่างเรียนหรือแบบฝึกทักษะคิดเป็นร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนที่ผู้เรียนตอบถูกจากการทดสอบหลังเรียนแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 80

3. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทำการวิเคราะห์ ดังนี้

3.1 วิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

3.2 หาค่าเฉลี่ย (μ) และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และเปรียบเทียบผลฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

4. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาตามแนวอริยสัจสี่ ทำการวิเคราะห์ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ

4.2 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียน โดยหาค่าเฉลี่ย (μ) และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาประสิทธิภาพและดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ตามวิธีสอนแบบอริยสัจสี่ (E1 /E2) ใช้เกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. หาความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. วิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (Difficulty) และค่าอำนาจจำแนก (Discrimination)

4. หาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งฉบับจากสูตรการคำนวณของ Kuder-Richardson (KR-20)

5. วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร

6. สูตรการหาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียน

สรุปผลการวิจัย

การใช้แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีสอนแบบอริยสัจสี่ ปรากฏผลดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีสอนแบบอริยสัจสี่ มีประสิทธิภาพ 84.45/88.94 แสดงว่ามีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้ง

ไว้ และดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.6148 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 61.48 เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ข้อที่ 1

2. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระการเรียนรู้ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้วิธีสอนแบบอริยสัจสี่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 21.20 คิดเป็นร้อยละ 53.00 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 32.80 คิดเป็นร้อยละ 82.00 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 2

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนสาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้วิธีสอนแบบอริยสัจสี่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 3

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาค้นคว้าเพื่อหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีสอนแบบอริยสัจสี่ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีสอนแบบอริยสัจสี่ มีประสิทธิภาพ 84.45/88.94 แสดงว่ามีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.6148 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 61.48 ทั้งนี้เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีสอนแบบอริยสัจสี่ ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น ได้รับการตรวจสอบ แก้ไขปรับปรุงจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้ผ่านการประเมินและตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญด้านความชัดเจนของสาระสำคัญจุดประสงค์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ เนื้อหา กิจกรรม การเรียนการสอน และการวัดแลประเมินผลทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบอริยสัจสี่ เป็นวิธีการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาทางเลือกในการตัดสินใจ คิดแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วยขั้น ทุกข์ เป็นขั้นของการกำหนดปัญหา ขั้นสมุทัย เป็นการบอกสาเหตุของปัญหา ขั้นนิโรธ เป็นขั้นสามารถบอกวิธีแก้ปัญหา และขั้นมรรค เป็นขั้นการเลือกแก้ปัญหาได้ถูกต้องเหมาะสม

กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอย่างมีระบบมีส่วนรับผิดชอบในกิจกรรมการเรียน ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน กล้าคิด กล้าแสดงออก และสามารถแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย งามนิจ คำปลิว (2548 : 118-122) ที่ได้ศึกษาแผนการเรียนรู้อยู่ด้วยกระบวนการแก้ปัญหา เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 85.43/89.43 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ญัฐยา บรรจงกิจ (2540 : 147-148) ที่ได้ศึกษาความสามารถในการวิเคราะห์ตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนจริยธรรมโดยการสอนแบบอริยสัจ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาจริยธรรมกับบุคคลโดยการสอนแบบอริยสัจสี่มีคะแนนความสามารถในการวิเคราะห์ตนเองคิดเป็นร้อยละของค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 87.59 - 92.24 วิรัตน์ ปีกการณา (2544 : 90-93) ที่ได้ศึกษาการสร้างแผนการสอนที่เน้นกระบวนการในวิชาสังคมศึกษา (ส.606) เรื่อง การแข่งขันและการประสานประโยชน์ทางการเมืองการเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ผลการวิจัยพบว่า แผนการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.75/85.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 และผลการวัดคุณลักษณะเพื่อพัฒนาสังคมของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบอริยสัจสี่หลังการทดลองสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีสอนแบบอริยสัจสี่ที่พัฒนาขึ้นนั้นมีการนำเสนอเนื้อหาที่ครอบคลุม และยังมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ทำให้เรียนแล้วเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้นสามารถทำข้อสอบได้คะแนนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ งามนิจ คำปลิว (2548 : 132) ได้ทำการวิจัย การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ด้วยกระบวนการแก้ปัญหา เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ดัชนีประสิทธิผลของแผนการเรียนรู้อยู่ด้วยกระบวนการแก้ปัญหา เท่ากับ 0.6968 คิดเป็นร้อยละ 69.68

ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีสอนแบบอริยสัจสี่ ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าจัดทำขึ้น ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบจึงทำให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการสอนแบบอริยสัจสี่ เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา สาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 21.20 คิดเป็นร้อยละ 53.00 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 32.80 คิดเป็นร้อยละ 82.00 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทั้งนี้เนื่องจาก การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบอริยสัจสี่ เป็นวิธีการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาทางเลือกในการตัดสินใจ คิดแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วย ขั้นทุกข์ เป็นขั้นของการกำหนดปัญหา ขั้นสมุทัย เป็นการบอกสาเหตุของปัญหา ขั้นนิโรธ เป็นขั้นสามารถบอกวิธีแก้ปัญหา และขั้นมรรค เป็นขั้นการเลือกแก้ปัญหาได้ถูกต้องเหมาะสม กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอย่างมีระบบมีส่วนรับผิดชอบในกิจกรรมการเรียน ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน กล้าคิด กล้าแสดงออก และสามารถแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเกียรติศักดิ์ ชันตะ (2545 : 55) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบ อริยสัจสี่ หลังการทดลองสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจารุเวช ศิริวิณิกุล (2543 : 65-67) ที่ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนสุภาษิต โดยการสอนแบบอริยสัจสี่กับการสอนแบบปกติ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่สอนโดยการสอนแบบอริยสัจสี่ มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่สอนโดยการสอนแบบปกติ กล่าวคือ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลองเท่ากับ 32.2 (S.D. = 2.75) ค่าเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมเท่ากับ 30.03 (S.D. = 3.10) นั้น แสดงให้เห็นว่า การสอนวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนสุภาษิต โดยการสอนแบบอริยสัจสี่ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ ดาวรุ่ง อิมเอิบ (2546 : 21) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หลักธรรม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีการสอนแบบอริยสัจสี่หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการสอนแบบอริยสัจสี่ จึงสามารถทำให้ทักษะการเรียนของนักเรียนมีประสิทธิภาพและเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

3. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้อาสา
ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธ
ศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้น อยู่ในระดับความพึง
พอใจมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
โดยวิธีสอนแบบอริยสัจสี่ แต่ละขั้นตอนจะส่งเสริมให้นักเรียน
เป็นคนกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น
นักเรียนทุกคนได้ฝึกการตัดสินใจ สรุปความคิดเห็นกิจกรรม
ต่างๆ จะทำให้นักเรียนและสมาชิกภายในกลุ่มรู้จักการช่วย
เหลือซึ่งกันและกัน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่ง
กิจกรรมเหล่านี้จะทำให้นักเรียนมีการพัฒนาในการเรียนด้วย
ตนเองได้สูงขึ้น นอกจากนี้วิธีการสอนนี้ช่วยสร้างความ
สัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและนักเรียนกับนักเรียนกล่าว
คือในการเรียนการสอนแบบอริยสัจสี่ครูเป็นผู้ชี้แนะ กระตุ้นให้
ผู้เรียนศึกษาแก้ปัญหาและคิดวิเคราะห์ พร้อมให้ข้อเสนอแนะ
แก่นักเรียน ซึ่งจะทำให้ครูเข้าใจในความสามารถของนักเรียน
นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตัวเองและมีความใกล้ชิดกับครู
ผู้สอน ทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิธีสอนแบบอริยสัจ
สี่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากสมาชิกภายในกลุ่มจะ
ต้องช่วยกันในการศึกษาแล้วตัวครูก็จะช่วยกระตุ้นให้
นักเรียนรู้จักวิธีคิดแก้ปัญหา รู้จักวิเคราะห์ปัญหา ส่งเสริม
ความสามารถพร้อมทั้งให้คำแนะนำ ชมเชย ข้อเสนอแนะใน
การทำงานแต่ละครั้ง เมื่อนักเรียนได้รับสิ่งเหล่านี้ ก็จะทำให้
เกิดความอบอุ่น มีความกระตือรือร้น มีความชอบและอยาก
เรียน โดยเฉพาะมีความรู้สึกเป็นสุขและสนุกสนานต่อการเรียน
การเรียนด้วยวิธีนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตัดสินใจและสรุป
ความคิดเห็นซึ่งส่งผลให้นักเรียนแก้ปัญหาตนเองได้ดีขึ้น และ
ทำให้มีความพึงพอใจที่ต่อการเรียนหลักธรรมทางพระพุทธ
ศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุเวศ ศิริวิชกุล
(2543 : 128-129) ที่ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิชาพระพุทธศาสนา
เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และพุทธศาสนสุภาษิต
โดยการสอนแบบอริยสัจสี่กับการสอนแบบปกติด้านความคิด
เห็นของนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยการสอนแบบอริยสัจสี่
นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าการเรียนโดยวิธีสอนแบบอริยสัจสี่
ทำให้นักเรียนได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม มีส่วนร่วมในกิจกรรม
การเรียนการสอน ทำให้เข้าใจบทเรียนได้รวดเร็ว และเข้าใจ
ตนเองมากขึ้น มีการวางแผนการทำงานและได้ร่วมกันแสดง
ความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล มีความสนุกสนานกับการเรียนและ
กล้าที่จะแสดงออกซึ่งนำไปสู่ความสนใจในวิชาพระพุทธ
ศาสนามากขึ้น และสามารถนำเอาความรู้จากการศึกษา

ค้นคว้าและประสบการณ์ที่ได้รับไปช่วยในการแก้ปัญหาที่เกิด
ขึ้นในปัจจุบันได้อย่างมีสติ

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การเรียนโดยวิธีสอนแบบอริย
สัจสี่ นอกจากจะส่งผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาตนเอง
ของนักเรียนให้สูงขึ้นแล้ว ยังเป็นการสอนวิธีหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียน
มีความกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น
ที่ต่อการเรียน ซึ่งจะนำไปสู่การเห็นคุณค่าและประโยชน์ของ
หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การสอนตามวิธีการแก้ปัญหาแบบอริยสัจสี่ ครูผู้
สอนควรศึกษาวิธีการสอนให้เข้าใจก่อนที่จะนำไปใช้เพื่อการ
พัฒนาการเรียนการสอน

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ด้วยวิธีสอนแบบ
อริยสัจสี่ ควรมีการเตรียมความพร้อมหรือฝึกทักษะการทำงาน
กลุ่มร่วมกันของนักเรียน

3. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม ควรนำเอาแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอน
แบบอริยสัจสี่เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ประยุกต์ใช้หรือบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่นๆ

4. ควรมีการสอนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้
วิธีสอนแบบอริยสัจสี่ให้แพร่หลายในบางกลุ่มสาระการเรียนรู้
และระดับช่วงชั้นที่ 3 - 4

5. ในกรณีที่มีการจัดตารางการเรียนการสอนเป็น 1
คาบ ควรมีการปรับกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนให้
สอดคล้องกับเวลา เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพของ
นักเรียนและห้องเรียน

6. ในการสอนครั้งแรกนักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับการ
สอนตามวิธีการแก้ปัญหาแบบอริยสัจสี่ ทำให้ความสามารถใน
การคิดแก้ปัญหาไม่ดี ครูผู้สอนจึงต้องให้ความสนใจ เอาใจใส่
ในขั้นตอนการคิดตามขั้นของ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เพื่อ
พัฒนาการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อการพัฒนาแผนการสอนในเนื้อ
หาอื่นๆ และในระดับชั้นอื่นๆ โดยวิธีการสอนแบบอริยสัจสี่

2. ควรมีการวิจัยถึงคุณธรรม จริยธรรม และ
พฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน
แบบอริยสัจ

3. ควรมีการวิจัยในเรื่องนี้โดยศึกษาในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ในระดับชั้นอื่นๆ ของวิชาสังคมศึกษา

4. ควรมีการนำแผนที่พัฒนาขึ้นไปสอนเปรียบเทียบกับวิธีสอนแบบอื่นๆ เช่น วิธีสอนแบบทดลอง วิธีสอนแบบเบญจขันธ์ วิธีสอนแบบปกติ ในเนื้อหาเดียวกันและชั้นเดียวกัน เพื่อจะได้เป็นการส่งเสริมและหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

5. ควรมีการวิจัยในวิธีสอนแบบนี้กับวิชาอื่นๆ เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักแสดงความคิดเห็น กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545 ก). การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร: กรมฯ.
- โกวิท ประวาลพุกฤษ์. (2535). รูปแบบการสอนคิด ค่านิยม จริยธรรม และทักษะ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- งามนิจ คำปลิว. (2548). การพัฒนาแผนการเรียนรู้ด้วยกระบวนการแก้ปัญหาเรื่องพลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- จารุเวช ศิริวณิชกุล. (2543). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิชาพระพุทธศาสนา เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนสุภาษิต โดยการสอนแบบอริยสัจสี่ กับการสอนแบบปกติ. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณัฐยา บรรจงกิจ. (2540). ความสามารถในการวิเคราะห์ตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนจริยธรรม โดยการสอนแบบอริยสัจ. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่
- ดาวรุ่ง อิมเอิบ. (2546). หลักการเรียนการสอนในสถาบันศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- พจน์ สะเพียรชัย. (2547). “การวิเคราะห์ระบบการประเมินผล.” รวมบทความทางการประเมินโครงการ. หน้า 123-131. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเวศ วะสี. (2541). ระบบการเรียนรู้ใหม่ไปให้พ้นวิกฤตแห่งยุคสมัย. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- ประยูทธ์ ปยุตโต. (2531). วิธีคิดตามหลักพุทธธรรม. กรุงเทพมหานคร: ปัญญา.
- วิรัตน์ ปักกระณา. (2544). การสร้างแผนการสอนที่เน้นกระบวนการวิชาสังคมศึกษา เรื่อง การแข่งขันและการประสานประโยชน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง) พ.ศ. 2533. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์.
- สาโรช บัวศรี. (2504). “จริยธรรม.” สารานุกรมศึกษาศาสตร์. 1(1), 59-63.
- สุพล วังสินธ์. (2534). การบริหารโรงเรียนตามแนวปฏิรูปการศึกษา. วิชาการ. 13(2), 40-43.